

ბრიტოლ რუსხაძე

კონტრაცეფციის, აბორტისა და სუროგაციის რელიგიური ზეგავლენა

სათაურში გამოტანილი საკითხის გადაწყვეტის აუცილებლობა საზოგადოებაში შექმნილმა გაუგებრობამ განაპირობა, რასაც უმეტესწილად თვით სპეციალისტები წარმოშობენ ხოლმე. რელიგიური მოძღვრებას თავისი კანონები აქვს და თუ ვინმეს მათი გამოყენება სურს, კეთილი უნდა ინებოს და საფუძვლიანად შეისწავლოს ისინი. სამწუხაროდ, ათეისტური ეპოქის დამთავრების მიუხედავად, ქართულმა ინტელიგენციამ ვერა და ვერ გააცნობიერა, რომ გარდა მართლმადიდებლური ეკლესიისადმი პატივისცემის გამოხატვისა, საჭიროა მასში რეალურად გაერთიანება და თეოლოგიური განათლების შექმნა; სხვაგვარად, სულიერი და ეთიკური გაჯანსაღების გარეშე, ქვეყნის წინსვლაზე ლაპარაკი ოცნების საზღვრებს ვერ გასცდება.

ვფიქრობთ, დასმულ საკითხს მეტ სიცხადეს შევძენთ, თუ კრიტიკულად განვიხილავთ უკვე გამოთქმულ შეხედულებებს რეპროდუქტოლოგიის ინსტიტუტის ხელმძღვანელის, პროფ. არჩილ ხომასურიძისა, რადგან იგი „საქართველოს რესპუბლიკისთვის“ მიცემულ სამ ინტერვიუში¹ ჩვენ მიერ გამოყოფილ სამივე პრობლემაზე პრაქტიკოსი ექიმისა და, ამასთანავე, ქრისტიანი მედიცინის მუშაკის პოზიციას აფიქსირებს.

კონტრაცეფცია – კულტურული გენოციდი

ჯერ კიდევ 14 წლის წინ, კონტრაცეფციის რეკლამირების საწინააღმდეგოდ, ჩვენი უშუალო მონაწილეობითა და საპატრიარქოს

¹ 22 მაისი და 18 ივნისი 2013 წ., 23 იანვარი 2014 წ. ელსუბრა თუა მოსია.

რამდენიმე დაწესებულების სახელით გამოქვეყნდა განცხადება სა-
თაურით «კულტურული გენოციდი» („საქ. რესპ.“ 4 ნოემბერი, 2000
წ.), რომლითაც საზოგადოება გავაფრთხილეთ, რომ ჩასახვის საწი-
ნააღმდეგო უფასო აბების გამაგრებელი უცხოელი ადვოკატი,
მოჩვენებითი უნგარობით, სინამდვილეში კი ანტისახელმწიფოე-
ბრივი პროპაგანდით, ქართველებს უშვილობით, გარყვნილებით,
ოჯახის ამოგდებითა და საბოლოო გადაშენებით ემუქრებოდნენ.

განვმარტეთ, რომ წმ. ექვთიმე მთაწმიდელმა «მცირე სჯულის-
კანონში» (1972, გვ. 110) წმ. იოვანე მმარხველის განწესებათაგან
ის კანონიც შეიტანა, რომელიც უშუალოდ კონტრაცეფციას, ანუ
ადამიანთა გამრავლების წინააღმდეგ ორგანიზმის მოწამვლას უკავ-
შირდება, რათა ვინმეს არ ჰგონებოდა, რომ მუცლადღებამდე (ჩასა-
ხვამდე) საშოს განრყვნა (წახდენა) თითქოს მკვლელობა არ ყო-
ფილიყო. კანონში ობიექტური სინამდვილეა ასახული, რადგან ამ
შემთხვევაშიც, ისევე როგორც აბორტის დროს, შემოქმედის მიმართ
საწინააღმდეგო ნება ვლინდება: არ დაიბადოს ის, ვისი გაჩენაც
განგებით არის განსაზღვრული: «კაცისკვლათა მრავალფერთა იქ-
მან მუცლადღებასა შინა. რომელნიმე პირველ მუცლადღებისა
განირყუნიან საშოთა მწამლველობითა შესუმითა წამალთადთა, რა-
თა არა მუცლად იღებდენ. რომელნიმე შემდგომად მუცლადღებისა
სუშენ წამალსა მოკლვად ჩჩვილისა. სხუანი სრულსა ყრმასა შო-
ბილსა თვისთა ხელითა ანუ სხვისთა მოჰკლვენ და ბოროტსა კა-
ცისა კლვასა თვისთა შვილთასა აღასრულებენ». ამასთანავე, რო-
გორც «სოციალურ კონცეფციაში» არის აღნიშნული: «ჩასახვის
ზოგიერთ საწინააღმდეგო საშუალებას ფაქტობრივად აბორტული
ქმედება აქვს, რადგან იგი ყველაზე ადრეულ სტადიებზე ხელოვნუ-
რად წყვეტს ემბრიონის სიცოცხლეს. ამიტომ მათ ხმარებასაც იგივე
შეფასებანი ეძლევა, რაც აბორტის მიმართ არის მიღებული» (გაზ.
„მადლი“ №3-4, 2007).

აქედან გამომდინარე, ბ-ნი ა. ხომასურიძის თვითნებური დასკვ-
ნა მხოლოდ აბნევს საზოგადოებას და შეცდომაში შეჰყავს იგი:
«სამღვდელოებისგან იმის აღიარებას მივაღწიე, რომ ეს ნაკლები
ცოდვაა, ვიდრე აბორტი. მაგრამ თუკი შეიძლება კონტრაცეფციამ
გადაარჩინოს ადამიანი აბორტისგან, დაე, იყოს ნაკლები ცოდვა».
— უკვე ვთქვით, რომ საეკლესიო განჩინებით აბორტიცა და კონ-
ტრაცეფციაც მკვლელობის სახეობებს წარმოადგენენ, ხოლო
ცოდვის ზომასთან დაკავშირებით შევნიშნავთ, რომ ქრისტიანობას

ცოდვის მეტ-ნაკლებობის ზღვარი არ დაუდგენია. ყოველი ცოდვა, დიდიცა და მცირეც, მომაკვდინებელია, თუ ადამიანი მას არ მოინანიებს. იეზუიტური პრინციპისგან განსხვავებით, ქრისტიანობა მიზნის მისაღწევად ირჩევს მხოლოდ და მხოლოდ იმ გზას, რომელიც არც მორალურად და არც დოგმატურად ჭეშმარიტების საწინააღმდეგო არ არის.

სიცოცხლის ხელოვნურად შეწყვეტა მკვლევობაა

ჯერ ბ-ნ ა. ხომასურიძეს მოვუსმინოთ: «პატრიარქს უდიდეს პატივს ვცემ. ის არის ქვეყნის სულიერი მამა და რასაც იტყვის, კომენტარი კი არ სჭირდება, შესრულება უნდა. ამიტომაც ამ თემაზე საუბარს თავს ვარიდებდი. თუმცა, სააღდგომო ეპისტოლეში გამოთქმულმა ლოზუნგმა, რომ ქვეყანაში აბორტი უნდა აიკრძალოს, ძალიან შემაშფოთა. პატრიარქიც ადამიანია, ჰყვანან მრჩევლები, რომლებმაც, აგრეთვე, კარგად იმუშავეს ეპისტოლეს მომზადების დროს ყველა საკითხზე, გარდა აკრძალვისა. საქმე ის არის, რომ აკრძალვას არსად, არც ერთ საზოგადოებაში სარგებელი არ მოუტანია»;

«ძალიან დიდხანს ვფიქრობდი, არის თუ არა მკვლევობა. ჩემი მიდგომა ასეთია: აბორტი, დიახ, ეს არის სიცოცხლის ხელოვნური შეწყვეტა. მაგრამ აი, აქ არის ერთი მაგრამ... ის სიცოცხლე, რომელიც ქალის ორგანიზმშია ნაყოფის სახით, ხარისხობრივად განსხვავებულია იმ სიცოცხლისგან, რომელიც იქმნება დაბადების შემდეგ, ანუ, როცა ნაყოფი დედას განეშორება. დედის ორგანიზმში მყოფი ნაყოფი დედის სრული საკუთრებაა როგორც ბიოლოგიურად, ისე იურიდიულად. და ის არის უფრო „განსხვავებული“ სიცოცხლე. ამდენად, დედას აქვს უფლება თავად განკარგოს, რა უყოს ამ სიცოცხლეს, თუნდაც იმიტომ, რომ არ ავნოს საკუთარ სიცოცხლეს»;

«დედა თუ იკეთებს აბორტს, ის დამნაშავე არ არის. მან უკეთ იცის, რა არის საჭირო მისი ჯანმრთელობისა და ოჯახისთვის, მისი არსებობისთვის, რა უფლებით ვერვით მის პირად ცხოვრებაში?!... ეკლესიის საქმე არ უნდა იყოს აკრძალვა, არამედ მისი წმინდა ვალია, ჩვენი საზოგადოების სულიერი აღზრდა, რასაც მიუძღვნა მთელი ცხოვრება მისმა სულიერმა მამამ».

სამწუხარო რეალობაა. უნდა ვაღიარო, ამდენი სოფისტური და დემაგოგიური აზრი ერეტიკოსებთანაც კი არ შემხვედრია. ბუნე-

ბრთვია, ათეისტი მედიკოსის თვალსაზრისს რომ განვიხილავდეთ, მიდგომაც სხვაგვარი გვექნებოდა, მაგრამ ეს კაცი თავის თავზე ამბობს: «მე ვცხოვრობ იმ კოდექსით, რომელსაც ქადაგებს ჩვენი პატრიარქი და რასაც მირჩევს ჩემი სულიერი მამა რევაზ სინარულიძე». — არ გეკადრებათ, ბ-ნო პროფესორო! ყველა გამოთქმულ აზრზე პასუხისმგებლობა მხოლოდ თქვენ გეკისრებათ და ქვემოთ მოყვანილ წმიდა მამათა დადგენილებებს თუ გაითვალისწინებთ, ეს მხოლოდ წაადგება თქვენს მომავალ ცხოვრებას. გულწრფელი სინანული არასდროს არის გვიან; თანაც, ის იმდენად უებარი წამალია, რომელსაც ვერავითარი სამედიცინო პრეპარატი ვერ შეცვლის.

დაუბრუნდეთ ჩვენს თემას და ზემოთ მოყვანილ ციტატებში გადმოცემული აზრები ქრისტიანული მოძღვრების მიხედვით განვიხილოთ.

1. ეკლესიის საქმე კერძო პირების შეხედულებისამებრ არ წყდება. უპირველეს ყოვლისა, მის უფლება-მოვალეობებს მსოფლიო საეკლესიო კრებათა დადგენილებანი განსაზღვრავენ, რომელნიც დიდი სჯულისკანონში არის შეტანილი. ეკლესიის ერთ-ერთი მისია, იზრუნოს საზოგადოების სულიერ აღზრდაზე, ჩვენს კონკრეტულ შემთხვევაში ნიშნავს, ქრისტიანული მოძღვრების საფუძველზე თავის სამწყსოს განუმარტოს არსი იმ პრობლემისა, რომელიც საზოგადოებაში აზრთა სხვადასხვაობას ბადებს.

2. გუმბადის VI მსოფლიო კრების მამათა 91-ე კანონი: «დედანი, რომელნი ჩვილთა საკლავსა წამალსა მისცემენ და რომელნი მიიღებენ მოსარყუნელთა მათ სამსალათა, კანონითა კაცისმკვლელობათა განუჭკანონებთ».

წმ. ექვთიმე მთაწმინდელის მიერ მცირე სჯულისკანონში გუმბადის კრების აღნიშნული კანონი ასე იკითხება: «რომელნი მისცემენ დედათა წამალსა შვილის მკვლელსა საშოსა შინა, და დედანი, რომელნი მიიღებენ ესევითართა მათ წამალთა და საშოსა შინა მოაკუდინებენ მუცლადღებულთა მათ შვილთა, კაცისკვლისა კანონსა ქვეშე არიან» (კან. 77).

წმ. ბასილი კესარიის-კაბადოკიელის მე-8 კანონი: «რომელნი მუცელქუმულთა ჩრვილთა საკლავთა წამალსა მისცემენ, კაცისმკვლელნი არიან იგინიცა და მიმღებელნიცა და მხუმეველნი მათ მიერ შემწადებულთა მათ სამსალათანი».

არცერთი განსაზღვრება ორაზროვანი არ არის და კომენტარს არ საჭიროებს. აბორტი, ანუ სიცოცხლის ხელოვნურად შეწყვეტა, ადა-

მიანის მკვლევლობას ნიშნავს. ამასთან, ისინიც, რომელნიც მუცლის მოწყვეტისთვის დედას საწამლავს აძლევენ, მკვლევლობის სასჯელს ექვემდებარებიან.

3. ქრისტიანული სწავლებით, შემოქმედის მიერ დედის წიაღში სულიცა და ხორციც ერთდროულად იქმნება. ზუსტი მნიშვნელობით, ცალ-ცალკე, მარტო სული ან მარტო ხორცი ადამიანი არ არის. ამიტომ ჩანასახი (ემბრიონი) უკვე სრულყოფილი ადამიანია და თუ იგი ჯერ კიდევ არ დაბადებულა, ან ასაკით ჩამორჩება ახალშობილს, ეს სრულიადაც არ ნიშნავს «ხარისხობრივ განსხვავებას» და იმას, რომ მის ყოფნა-არყოფნაზე ვინმეს არჩევანის უფლება მიეცეს. წმ. ბასილი დიდი მე-2 კანონში აზუსტებს, რომ **დანაშაულის სიმძიმე ფეხმძიმობის ხანდაზმულობაზე დამოკიდებული არ არის**: «რამეთუ არა არს ჩუენ შორის გამოწულილვით გამოძიებაჲ დასახულობისა გინა დაუხატველობისა მოწყუედილთა მათ ჩჩულთაჲსა».

ამიტომ, რაც ეკლესიის მიერ უკვე განსაზღვრულია, მორწმუნე მას მორჩილებით უნდა იღებდეს, თორემ შეიძლება გაუჩნდეს ილუზია წინასწარ განჭვრეტისა, რომელი ადამიანის დაბადება არის მიზანშეწონილი და რომლისა არა.

4. მტკიცება იმისა, რომ დედას თავის ორგანიზმში მყოფი ნაყოფის სიცოცხლე თავად შეუძლია განკარგოს, ერთი მხრივ ნიშნავს, რომ მას მივანიჭოთ მეორე სიცოცხლის ხელყოფის, ანუ მკვლევლობის უფლება, მეორე მხრივ კი, ამგვარი მტკიცება სრული უღმერთობის შედეგია, ვინაიდან «ნაყოფი დედის სრული საკუთრება» როგორ შეიძლება იყოს, როცა, მამას რომ თავი დვანებოთ, მასზე აღმატებული მშობელი თვით ყოვლის შემოქმედი უფალია?! — აბორტის გამკეთებელი დედა არა მარტო საკუთარ, არამედ იმაგდროულად უფლის შეილსაც კლავს. უფალი რომ ყოველი კაცის გამჩენი მამაა, მხოლოდ იობის ღმრთისადმი მიმართული სიტყვებით დავამოწმებთ: «ველთა შენთა შემქმნეს მე და დამბადეს მე» (იობ. 10,8). ზემოთ დასახელებული «სოციალური კონცეფციის» საფუძველზე კი მოკლედ დავასკვნით: «კაცობრივი სიცოცხლის ფასდაუდებლობისა და სიწმინდის შესახებ ბიბლიური და წმიდა მამათა სწავლება თვით სათავეშივე შეუსაბამოა იმ აღიარებისა, რომლის მიხედვითაც ქალს ნაყოფის ბედის გამგებლობა „არჩევანის თავისუფლებით“ აქვს მიცემული».

ვფიქრობთ, აღნიშნულ საკითხებზე პასუხები გარკვევით არის გაცემული, მაგრამ გარდა თეოლოგიურისა, მორალური ფაქტორიც

შეფასებას საჭიროებს. პიროვნება ჯერ ქვეყნის სულიერ მამად მოიხსენო, ხოლო შემდეგ მოვალეობა შეახსენო და მის მიერ გამოთქმულ აზრს სისულელე უწოდო, როგორც ამას ბ-ნი ა. ხომასურიძე იქმს (მისი აზრით, აბორტის აკრძალვაზე საუბარი სისულელეა!), მეტი რომ არაფერი ვთქვათ, ორმაგი სტანდარტის ცრუ საფუძველზე მიუთითებს. როცა პროდუქცია მდარეა, მისი რეპროდუქცია ხარისხს ვერ აამაღლებს.

რეპროდუქტოლოგიის ინსტიტუტი ამორალური ინდუსტრიის დამფუძნებელია

ჯერ ისევ ა. ხომასურიძის და, მისივე დახასიათებით, ახალგაზრდა და პერსპექტიული რეპროდუქტოლოგის ლუდმილა ბარბაქაძის მოსაზრებებს გავეცნოთ.

«რასაც ამბობს ჩვენი პატრიარქი, იმას არ სჭირდება კომენტარი, არამედ შესრულება უნდა! თუმცა, პატრიარქი, რომელსაც მე უდიდეს პატივს ვცემ, აგრეთვე არის ადამიანი. მას ჰყავს მრჩეველთა მთელი ჯგუფი, რომლებიც ძირითადად კარგად ართმევენ თავს მათ საპატოო მოვალეობას, თუმცა, ისეთ **საჩოთირო სფეროში**,² როგორც რეპროდუქტიული ჯანმრთელობაა, როგორც სჩანს, **მრჩეველები ვერ გაერკვნენ არსში** და ინფორმაციაც არასწორად მიაწოდეს.

შეცდომის მთავარი მიზეზი გახლავთ იმის გაუთვითცნობიერებლობა, რომ **სუროგაციასა და ხელონურ განაყოფიერებას ერთმანეთთან არაფერი საერთო არა აქვთ**. ეპისტოლეში კი ეს ორი მეთოდი გაიგივებულია, რაც იმთავითვე მიუღებელია. ასეთმა არასწორმა მიდგომამ წარმოშვა გაუგებრობა თვით პატრიარქის მიმართ და ასევე ჩემს მიერ დაარსებული უშვილობის მკურნალობის ულტრათანამედროვე მეთოდის — **ე. წ. ინ ვიტრო განაყოფიერების მიმართაც**»;

«**სუროგაციასთან მიმართებაში, მორალური თვალსაზრისით, ჩვენც ეკლესიის მსგავსად, ვფიქრობთ, რომ თემა საჩოთიროა**. სუროგაცია არის რეპროდუქტიული ჯანმრთელობის ერთ-ერთი სფერო, მაგრამ ის არაფერ განსაკუთრებულს არ წარმოადგენს და არც ჩვენთვის არ არის საინტერესო. ჩვენ ამ კუთხით არც ვმუშაობთ» (ა. ხომასურიძე);

«სუროგატული დედობა — დამხმარე რეპროდუქციული ტექნო-

² ხაზი ყველგან ჩვენია.

ლოგიაა, რომლის დროსაც ქალი ნებაყოფლობით თანხმდება ორსულობაზე იმ მიზნით, რომ ატაროს და გააჩინოს ბიოლოგიურად სხვისი ბავშვი, რომელიც შემდგომში გადაეცემა გენეტიკურ მშობლებს. უნებად თუ ვიტყვით, ქალი საშვილოსნოს აქირაავებს. ამიტომაც არის, რომ თანამედროვე მსოფლიოში ფებს უფრო მეტად იკიდებს ხელოვნური განაყოფიერების თანამედროვე მეთოდი, ანუ ინ ვიტრო განაყოფიერება... განაყოფიერების პროცედურა შემდგომში მდგომარეობს: კვერცხუჯრედის მიღება დედის ორგანიზმიდან ხდება. ხოლო მისი განაყოფიერება გენეტიკური მამის სპერმით ხდება ორგანიზმს გარეთ — სტერილურ პირობებში. მიღებული ემბრიონი ინკუბატორში ვითარდება 2-5 დღის განმავლობაში, რის შედეგადაც ხდება მისი გადატანა გენეტიკური დედის საშვილოსნოს ღრუში შემდგომი განვითარებისთვის. დღეისათვის მსოფლიოს წამყვანი კლინიკები ორიენტირებულნი არიან, მიიღონ კვერცხუჯრედების ის აუცილებელი რაოდენობა, რომელიც საკმარისი იქნება ერთი გადატანისთვის. თუკი მოხდა საჭიროზე მეტი რაოდენობის კვერცხუჯრედის მიღება, **ხდება მათი გაყინვა**. იმ შემთხვევაში, თუ საჭირო გახდება განმეორებითი გადატანის ჩატარება ან წყვილმა მონიღომა მეორე შვილის გაჩენა, **ხდება შენახული კვერცხუჯრედების გაღობა**. ანუ **დღეისათვის ემბრიონის განადგურება პრაქტიკულად არ ხდება**. ძველი, ვერცხვით წოდებული „რედუქციის“ მეთოდი ჩვენ არასოდეს გამოგვიყენებია.

ჩატარებული კვლევები ადასტურებს, რომ ინ ვიტრო განაყოფიერების შემდეგ დაბადებული ბავშვები არ განსხვავდებიან ჩვეულებრივი ბავშვებისაგან, ისინი იბადებიან ჯანმრთელები, იზრდებიან ბედნიერები, ვინაიდან ნანატრი შვილები არიან, ამასთანავე **გამოირჩევიან მაღალი გონებრივი განვითარებით**» (ლ. ბარბაქაძე).

— ზემოთ მოყვანილი აზრების ავტორები სიცრუის დეტექტორთან რომ მიგვეერთებინა, ალბათ, მოწყობილობა ციმციმს დაიწყებდა, რადგან ნახევარსიმართლეთა აღქმისათვის ტექნიკური შესაძლებლობები საკმარისი არ არის. ამიტომ ჩვენ მათ წინააღმდეგ მხოლოდ შესაბამისი სფეროდან მოპოვებულ ინტელექტუალურ ცოდნას გამოვიყენებთ და ტყუილ-მართალს ერთმანეთისაგან გავმიჯნავთ. ამასთან, ბ-ნ ხომასურიძეს საშუალებას არ მივცემთ «მრჩევლებით» მანიპულირებისა, რომელსაც მან კათოლიკოს-პატრიარქის მოწოდებათა გასაქარწყლებლად მიმართა. ამ შემთხვევაშიც ცალკეულ საკითხებს პუნქტობრივად განვიხილავთ.

1. საერთოდ, სოფისტური მსჯელობისთვის ბუნდოვანება დამახასიათებელია, მაგრამ ზომ უნდა გავერკვეთ იმ «საჩოთირო სფეროში», რომლის არსშიც, ოპონენტის აზრით, ეპისტოლეეს ავტორი და მრჩეველები ვერ გაერკვნენ? — სიტყვა **საჩოთირო** ქართულად ნიშნავს სათაკილოს, სასირცხოს, დასაძრახს; ძირი სიტყვისა არის **ჩოთი** — თაკილი, უხერხულობა, რომლის მეორე მნიშვნელობა იგივეა, რაც ღიბინი. რამდენადაც ჯანმრთელობა არც **სადიტი**ნო სფეროს განეკუთვნება, აღნიშნული სიტყვის ვერცერთ დეფინიციას კონტექსტს ვერ შეეუსაბამებთ.

ანალოგიური უაზრობაა მეორე ფრაზაშიც: ა. ხომასურიძე თურმე ეკლესიის მსგავსად ფიქრობს, რომ თემა სუროგაციის შესახებ «საჩოთიროა». — რა თქმა უნდა, სიტყვის სწორად შერჩევა ყველას მოეთხოვება, მაგრამ სპეციალისტი, რომელიც სხვას საკითხის არსში გაურკვევლობისთვის ადანაშაულებს, მით უმეტეს, თვითონ უშინაარსო განსაზღვრებებს არ უნდა იძლეოდეს. ხოლო, რაც შეეხება თვით სუროგაციის თემას, მასზე ქვემოთ ვისაუბრებთ.

2. განსახილველი საკითხები სპეციფიკურია. ამიტომ იძულებული ვართ, ტერმინთა მნიშვნელობანი ისე განვსაზღვროთ, როგორც სამედიცინო დარგში არის მიღებული. თორემ, პირდაპირი მნიშვნელობით, იმას, რასაც რეპროდუქტოლოგები უშვილობის მკურნალობას უწოდებენ, სინამდვილეში ტექნოლოგიური ტრიუკია, რომელიც არაავითარ მკურნალობას, ანუ გამოჯანმრთელებას არ გულისხმობს. პირიქით, «ინ ვიტრო», ანუ «ექსტრაკორპორალურ განაყოფიერებას ქალის ჯანმრთელობისთვის სარგებელი არ მოაქვს, ხოლო ალბათობა გართულებისა საკმაოდ დიდია».³ მაგალითად, აღნიშნული მეთოდის გამოყენებისას ერთ-ერთ ეტაპზე (საკვერცხეების ჰიპერსტიმულაცია) მძიმე, მათ შორის ლეტალურ, შემთხვევათა რაოდენობა 10%-ს აღწევს (იქვე).

დაავადებათა კონტროლისა და პროფილაქტიკის ამერიკულმა ცენტრებმა (CDC) გამოიკვლიეს, რომ ლაბორატორიულ პირობებში, ქალის სხეულის გარეთ, ანუ სინჯარაში ჩასახული ბავშვები 2,4-ჯერ უფრო ხშირად იბადებოდნენ კურდღლის ტუჩით, ვიდრე ბუნებრივად ჩასახულნი. ასევე, მათ შორის 3-4-ჯერ უფრო მეტს აღენიშნებოდა

³ Перомонах Дмитрий (Першин), Экстракорпоральное оплодотворение: от медицины к биоэтике, 2010. ინტერნეტიდან დამოწმებულ წყაროზე გვერდს არ ვუთითებთ, ვინაიდან შრიფტის ზომას მომხმარებელი ირჩევს და, ბუნებრივია, ამონაბეჭდების ნუმერაცია ერთმანეთს არ დაემთხვევა.

გულის, კუჭისა და ნაწლავების დაავადებანი (იქვე). ამიტომ მტკიცება იმისა, რომ «ინ ვიტრო», ანუ ხელოვნური განაყოფიერების გზით დაბადებული ბავშვები «გამოირჩევიან მაღალი გონებრივი განვითარებით», სიცრუეა და რეპროდუქტოლოგიის ინსტიტუტის რეკლამირებისთვის არის გამიზნული.

3. ჩვენთვის არცთუ სანაქებო საქმედ ჩაითვლებოდა ე. წ. ინ ვიტრო მეთოდის გამოგონება, მაგრამ რეპროდუქტოლოგიის ინსტიტუტის ხელმძღვანელის მტკიცება, ჩემ მიერ არის «დაარსებული» უშვილობის მკურნალობის ეს ულტრათანამედროვე მეთოდიო, უბრალოდ, დიდი გაუგებრობაა. ჯერ ერთი, რაიმე მეთოდი შესაძლოა ვინმემ შეიმუშავოს, ან დანერგოს, და არა — დააარსოს, მეორეც, როგორც სპეციალური ლიტერატურიდან ვიგებთ, პირველად ისტორიაში 1967 წელს ბრიტანელმა ემბრიოლოგმა რობერტ ედვარდსმა შეძლო ლაბორატორიულ პირობებში ადამიანის კვერცხუჯრედის განაყოფიერება, ხოლო 1976 წელს მან და პატრიკ სტეპტონიმ შეიმუშავეს ქალის ხელოვნურად დაორსულების მეთოდი, რომლის გამოყენებითაც სამი წლის შემდეგ სინჯარიდან გამოყვანილი პირველი ბავშვი, ლუიზა ბრაუნი დაიბადა.

4. თურმე ყველა გაუგებრობის სათავე, ა. ხომასურიძის მიხედვით, არის ის, რომ ეპისტოლეში სუროგაცია და ხელოვნური განაყოფიერება გაიგივებულია, ხოლო ამ მეთოდებს ერთმანეთთან საერთო არაფერი აქვთ. — ჯერ ერთი, ეპისტოლეში სუროგატი დედის მიერ დაბადებული ბავშვის მძიმე ხვედრზე საუბრის შემდეგ აღნიშნულია, რომ «პრობლემატურნი იქნებიან ის ბავშვებიც, რომლებიც ხელოვნური განაყოფიერებით დაიბადნენ და მათი სიცოცხლე მრავალი ემბრიონის განადგურების შედეგად განვითარდა». ე. ი. კათოლიკოს-პატრიარქი მიუღებლად მიიჩნევს როგორც სუროგაციის, ისე «ინ ვიტრო» განაყოფიერების საშუალებით ბავშვის გაჩენას და აქცენტი ამ მეთოდების გაიგივებაზე საერთოდ არ გადააქვს.

მეორეც, ეპისტოლეში ეს ორი მეთოდი გაიგივებულიც რომ იყოს, არც სამედიცინო და არც მორალური თვალსაზრისით ცნებათა სიზუსტე პრინციპულად არ დაირღვეოდა, რადგან ორივე ხელოვნური მეთოდი, მიუხედავად მათ შორის არსებული სპეციფიკური განსხვავებისა. ძნელი მისახვედრი არ არის, რომ რეპროდუქტოლოგიის ინსტიტუტის ხელმძღვანელმა საკუთარი ამორალური ინდუსტრიის პრესტიჟის გადასარჩენად თვით საქართველოს ეკლესიის საჭეთმპყრობელის დამცირებაც არ ითაკილა, მაგრამ მისი ხელოვნურად

გამოგონილი არგუმენტი მეცნიერულადაც და ზნეობრივადაც უსუსური აღმოჩნდა. ამაში მომდევნო მსჯელობა უფრო დაგვარწმუნებს.

5. ეკლესიის მსგავსად ვერ იფიქრებს ის კაცი, რომლისთვისაც სუროგაცია «არაფერ განსაკუთრებულს არ წარმოადგენს»; მით უმეტეს, როცა ჩვენთვის ცნობილია მისი დამოკიდებულება კონტრაცეფციისა და აბორტის მიმართ. ბუნებრივია, სუროგაცია საყურადღებო და პრობლემატური თემა რომ არ იყოს დღევანდელი კაცობრიობისთვის, კომერციულ საფუძველზე მისი ორგანიზება და განხორციელება მსოფლიოს ბევრ სახელმწიფოში, მათ შორის აშშ-ის მრავალ შტატში, აკრძალული არ იქნებოდა.

სუროგაციის შეფასებას, პირველ ყოვლისა, სოციალური კონცეფციის მიხედვით გავეცნოთ: **«შვილიერების გზებს, რომელნიც არ თანხედებიან განზრახვას სიცოცხლის შემოქმედისა, ეკლესია ზნეობრივად ვერ გაამართლებს.** თუ ქმარი ან ცოლი შვილის გაჩენის უნარს მოკლებულია, ხოლო მკურნალობის თერაპიული და ქირურგიული მეთოდები მათ უნაყოფობას ვერ შველიან, მაშინ ცოლ-ქმარმა თავიანთი უშვილობა, როგორც განსაკუთრებული ცხოვრებისეული მოწოდება, თავმდაბლობითა და მორჩილებით უნდა მიიღოს. მსგავს შემთხვევებში მოძღვართა რეკომენდაციები, ცოლ-ქმრის ორმხრივი თანხმობით, უნდა ითვალისწინებდეს ბავშვის აყვანის შესაძლებლობას.

სამედიცინო დანხარების დასაშვებ საშუალებას შეიძლება მიეკუთვნოს ქმრის სქესობრივი უჯრედებით ხელოვნური განაყოფიერება, რადგან იგი საქორწინო კავშირის ერთიანობას არ არღვევს, ბუნებრივი ჩასახვისგან პრინციპულად არ განსხვავდება და ცოლქმრული ურთიერთობების ფარგლებს არ სცდება.

სქესობრივი უჯრედების დონორობასთან დაკავშირებული მანიპულაციები კი არღვევენ პიროვნების მთლიანობასა და საქორწინო ურთიერთობათა განსაკუთრებულობას, აძლევენ რა საშუალებას მესამე მხარეს მათში შეჭრისა. გარდა ამისა, ასეთი პრაქტიკა უპასუხისმგებლო მამობისა ან დედობის წახალისებას ახდენს და მათ ყოველგვარი მოვალეობისგან აშკარად ათავისუფლებს იმათ მიმართ, რომელნიც ანონიმ დონორთა „ხორცს ხორცთაგანს“ წარმოადგენენ. დონორთა მასალის გამოყენება ოჯახურ ურთიერთკავშირის საძირკველს უთხრის, ვინაიდან ბავშვის მშობლებად, გარდა „სოციალურისა“, ე.წ. ბიოლოგიური მშობლების არსებობაც ივარაუდება. „სუროგატული დედობა“, ანუ ქალის მიერ განაყოფიერებული

კვერცხუჯრედის ტარება და მშობიარობის შემდეგ ბავშვის „შემკვეთთათვის“ დაბრუნება, არაბუნებრივი და მორალურად დაუშვებელია იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც იგი კომერციულ საფუძველზე ხორციელდება. ამ მეთოდიკაში წინასწარვე ივარაუდება ნგრევა იმ ღრმა ემოციური და სულიერი ახლობლობისა, რომელიც ჯერ კიდევ ორსულობის დროს დედასა და შვილს შორის ყალიბდება. **„სუროგატული დედობა“** ზიანს აყენებს როგორც ბავშვის მატარებელ (გამომყვან) ქალს, რომლის დედობრივი გრძნობა იქვლება, ასევე ბავშვსაც, რომელმაც შემდგომ შესაძლებელია თვითშეგნების კრიზისი განიცადოს. მართლმადიდებლური თვალსაზრისით, ასევე **ზნეობრივად დაუშვებელია ყველა სახესხვაობა ექსტრაკორპორალური (სხეულის გარეთ) განაყოფიერებისა, რომელშიც „ჭარბი“ ემბრიონების მომარაგება, კონსერვაცია და განზრახ განადგურება იგულისხმება.** სწორედ იმის აღიარებაზე, რომ კაცობრივი ღირსება ემბრიონსაც აქვს, არის დაფუძნებული მორალური შეფასება აბორტისა, რომელსაც გმობს ეკლესია.

მარტოხელა ქალების განაყოფიერება დონორის სქესობრივი უჯრედების გამოყენებით, ან მარტოხელა მამაკაცების და, აგრეთვე, ე. წ. არასტანდარტული სექსუალური ორიენტაციის მქონე პირების, „რეპროდუქციული უფლებების“ რეალიზაცია, მომაგალ ბავშვს დედისა და მამის ყოლის უფლებას ართმევს. **ღმრთის მიერ კურთხეული ოჯახის კონტექსტის გარეთ რეპროდუქციული მეთოდების გამოყენება ღმრთისმბრძოლობის ფორმას იღებს, რომელიც ადამიანის ავტონომიისა და უკუღმართად გაგებული პიროვნების თავისუფლების დაცვის საფარველით ხორციელდება»** (12,4).

ჩვენი აზრით, გადახედვას საჭიროებს მოყვანილი პუნქტის მართო მეორე აბზაცი, რადგან დასაშვებად შეიძლება ჩაითვალოს მხოლოდ ის ქმედება, რომელიც თავის თავში ცოდვას გამორიცხავს. აქ კი, მიუხედავად იმისა, რომ დონორის მონაწილეობა და სხეულის გარეთ (in vitro) ჩასახვა არ იგულისხმება, გათვალისწინებული არ არის ხელოვნური განაყოფიერებისთვის საჭირო სპერმის მიღების მეთოდი — მასტურბაცია, რომელსაც გმობს ეკლესია და შესაბამის ეპიტიმიასაც განაჩინებს. საერთოდ, კანონების ენაზეც რომ არ ვილაპარაკოთ, განა რომელი მამა იამაყებს ონანიზმის გზით გაჩენილი შვილით? ანდა თავის შვილს ამ «საგმირო» საქმეს გაუმხელს და ღირსებას შემატებს მის წარმომავლობას?

შეიძლება ვინმემ მიგვითითოს კიდევ ერთ ხელოვნურ მეთოდზე,

რომელიც ცვედანი მამაკაცებისთვის გამოიყენება. ამ დროს ექიმი ნარკოზით გრძნობადაკარგულ მამაკაცს პუნქციის ან ოპერაციის საშუალებით სპერმას უღებს. როგორც იურიდიული, ისე ფიზიოლოგიური თვალსაზრისით, ფაქტია, რომ ეს უმოქმედო მამა არაფრით განსხვავდება საიქიოში მყოფი მამისაგან, რომლის კრიოკონსერვირებული სპერმით, ანუ მამა-დონორის გარდაცვალების შემდეგ, ახალ ემბრიონს ქმნიან. თანამედროვე ბოროტმოქმედების გაუგონარი და ტრაგიკული პარადოქსია: ჩანასახს ქმნიან მომავალი ადამიანისა, რომლის მამაც მიწაში წვეს! სწორედ, რომ „ყოველი სოფელი ბოროტსა ზედა დგას“ (1 ინ. 5,19).

6. მართალია, ჩვენი რეპროდუქტოლოგები ექსტრაკორპორალური, ანუ *in vitro* განაყოფიერების (მკბ) მეთოდის დიდ პროპაგანდას ეწევიან, მაგრამ რუსი მართლმადიდებელი სპეციალისტები, საბედნიეროდ, საკითხის არსში გვახედებენ. ერთ-ერთი მათგანია ფილოსოფიის მეცნიერებათა დოქტორი, რუსეთის სამედიცინო უნივერსიტეტის პროფესორი ირინა სილუიანოვა. მისი შეფასება ასეთია: **«პირველი. სუროგატულ დედობას უშუალო კავშირი აქვს მკბ, ანუ ექსტრაკორპორალური განაყოფიერების მეთოდთან. მკბ — ეს არის ადამიანის ემბრიონების ხელოვნურად, დედის სხეულის გარეთ (*in vitro*), წარმოქმნის პროცედურა. რომლის შემდეგ «ზედმეტ» ემბრიონებს ანადგურებენ, ან იყენებენ «ხედლეულად» ახალი პრეპარატებისთვის და ა. შ., რომლის წინააღმდეგაც გამოდის ასევე ეკლესია.**

მეორე. სდ (სუროგატული დედობა) და *მკბ* სულ უფრო ხშირად საშუალება და თავისებური «სივრცე» ხდება ადამიანის ბუნებაზე ჩატარებული მრავალრიცხოვანი ექსპერიმენტისთვის. კერძოდ, ლაპარაკია გენური ინჟინერიის დახმარებით გონებრივად და ფიზიკურად სრულყოფილი ადამიანის შესაქმნელ პროექტებზე, რომლებიც ადამიანის ემბრიონის მანიპულაციებთან არის დაკავშირებული... ეს არის პირდაპირ ანტიქრისტიანული იდეოლოგია. ჯერჯერობით ეს უფრო ადამიანთა პატარა ჯგუფის (ტრანსჰუმანისტების) თეორიული მრწამსია, ვიდრე რეალური სამეცნიერო პრაქტიკა, მაგრამ ამ იდეოლოგიას თუ წინ არ აღვუდექით, სრულიად დასაშვებია, რომ იგი კონკრეტული საქმეებით შემოგვიბრუნდეს.

ნამდვილმა დედამ საეჭვოა, რომ თავის ბავშვზე ექსპერიმენტების ჩატარება დაუშვას, სუროგატი დედისთვის კი ეს დასაშვებია. აქ შეიძლება გავიხსენოთ არქეტიპული ისტორია ჭეშმარიტ დედობრივ სიყვარულზე, რომელიც დაკავშირებულია სოლომონის

იმ გადაწყვეტილებასთან, რომელიც მან ორი ქალიდან ნამდვილი დედის ამოცნობის დროს მიიღო (3 მეფ. 3,16-27). ნამდვილი დედისთვის ბავშვის დალუპვა დაუშვებელია, იგი ნებისმიერ პირობაზე დათანხმდება, რომ მას სიცოცხლე შეუნარჩუნოს, სუროგატისთვის კი — პირიქით. აი, რატომ არის სღ კარგი «საშუალება» ადამიანსა და მის ბუნებაზე ექსპერიმენტების ჩატარებისთვის...

მესამე. კიდევ ერთი საშიშროება სუროგატული დედობისა ისაა, რომ სღ-ის სოციალური ლეგალიზაციის დახმარებით ხდება დასაჯურისება ქრისტიანობის ერთ-ერთი მთავარი ფასეულობის — თავგანწირული სიყვარულისა, როგორც ზნეობრივი ურთიერთობისა ადამიანებს შორის, რომლის ნამდვილობისა და ფასეულობის რეალურ მოწმობას სწორედ დედობრივი სიყვარული წარმოადგენს.

სუროგატი დედა, წინასწარი შეთანხმების საფუძველზე, დაბადებულ ბავშვზე ნებაყოფლობით ამბობს უარს, პრაქტიკულად ყიდის მას. იგი თავის სხეულს «იჯარით» იძლევა... სწორედ დედობრივი სიყვარული შვილისადმი «აქვითკირებს» კაცობრივ ურთიერთობებს, იცავს საზოგადოებას თვითნგრევისა და განადგურებისგან, იგია თავსაკიდური ლოდი სოციალურ ურთიერთობათა სტაბილურობისა. როცა დედობა სუროგატული ხდება, მორალურ ფასეულობათა გაცამტვერებისგან თავის დაღწევა შეუძლებელია».⁴

როგორც ვხედავთ, ბ-მა ხომასურიძემ სუროგაციისა და *in vitro* განაყოფიერების მეთოდების დაშორიშორებაზე განგაში ტყუილად ატეხა, სინამდვილეში მათ სულ არ უდევთ დიდი ზღვარი, რადგან ინკუბატორიდან ემბრიონების იმპლანტაციის წესი ორივე მეთოდისთვის საერთოა და ორივე ერთნაირად ამორალურია.

7. ჩვენ, რასაკვირველია, ხელოვნური მეთოდების თანამდევ ყველა უარყოფით პროცესზე ვერ შევჩერდებით, მაგრამ ქ-ნ ლ. ბარბაქაძის მტკიცება აუცილებლად უნდა იქნეს მხილებული. გვარწმუნებენ, რომ თბილისის რეპროდუქტოლოგიის ინსტიტუტში რედუქციის მეთოდი არასდროს გამოუყენებიათ და ემბრიონებს პრაქტიკულად არ ანადგურებენ. ქართველი რეპროდუქტოლოგები ისეთ ფანტასტიკურ სურათს გვიხატავენ, რომ მისი ფერთა გამა მსოფლიოში ცნობილ ემბრიოლოგებსაც კი შეშურდებოდათ.

საქმე ისაა, რომ თანამედროვე გენეტიკური ტექნოლოგიების დახმარებით შესაძლებელია გამოკვლევა ემბრიონისა, რომელიც

⁴ Ирина Силуянова, Суррогатное материнство как выхолащивание материнской любви, 2012.

სულ რაღაც 4-8 უჯრედისგან შედგება. დიაგნოსტიკის ამ მეთოდს, რედუქციის მიზნით, მიმართავენ ემბრიონების იმპლანტაციამდე, რათა გამოავლინონ ის ქრომოსომული დაავადებანი, რომელნიც ემბრიონებში შესაძლოა მემკვიდრეობით იყოს გადასული. ამავე მეთოდით მომავალი ბავშვის სქესსაც ადგენენ.⁵

მკბ-ის პირველივე ცდაზე ქალების 30-35% ფეხმძიმდება. ამიტომ მთელი პროცედურა, ცხადია, ემბრიონების დაღუპვის გამო, შეიძლება მრავალჯერ განმეორდეს. წინასწარ გარანტიებს კლინიკები არ იძლევიან. აქედან გამომდინარე, არავისთვის დაფარული არ არის, რომ მკბ-ის პროცედურა ემბრიონების გარკვეულ მარაგს საჭიროებს, რომელთა ჭარბი რაოდენობა ბოლოს და ბოლოს, შენახვის ვადის ამოწურვის შემდეგ (განსაზღვრულია 55 წ.), სრულიად ნადგურდება.

ამრიგად, ქრისტიანული სჯულის კანონის მიხედვით, მკვლელთა სტატუსის მქონე პირებმა უნდა იცოდნენ, რომ ქრისტეს მეორედ მოსვლამდე მართლმადიდებელი ეკლესია მათ მხილებას არ შეწყვეტს.

⁵ Экстракорпоральное оплодотворение. MedPortal.ru.